

The teacher has the role of a mentor of independent educational, cognitive and creative activities of students. However, with frequent use of interactive games, students' interest is lost, perception becomes automatic. It is important that in order to improve

the effectiveness of higher education, it is necessary to create such psychological and pedagogical conditions where a student can express himself as a subject of educational activity and take an active personal position.

REFERENCES:

1. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К., 2004. 192 с.
2. Науменко У. В. *Інноваційні методи навчання англійської мови у вищій школі в умовах модернізації. Молодий вчений.* № 3.1 (55.1), 2018. С. 53–65.
3. Сазоненко Г. Педагогічні технології. К.: Шк. світ, 2009. 128 с.
4. Заболотна О. *Інноваційні технології викладання іноземних мов в умовах інтернаціоналізації освітнього простору. Порівняльно-педагогічні студії.* № 4(22), 2014. С. 39–51.
5. Гін А. Безкровна атака: Технологія проведення навчального мозкового штурму. *Завуч (Перше вересня)*. 2000. № 8. С. 7–11.
6. Крамаренко С. Г. Інтерактивні техніки навчання, як засіб розвитку творчого потенціалу учнів. *Відкритий урок.* № 5–6, 2002. С. 7–10.
7. Пометун О. Як оцінити діяльність учнів на інтерактивному уроці. *Доба.* 2002, № 2. С. 2–6.
8. Свиридчук О., Веремюк Л. Використання платформи Moodle та онлайн додатка MyEnglishlab в процесі викладання іноземних мов. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету.* Умань, 2020. Вип. 3. С. 142–151.

УДК 811.134.2'23'42'37:82-31(8=134)"20"

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.24.1.25>

ЛІНГВОПРАГМАТИКА, ПОЛІФОНІЯ ТА ЧАСТОТНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ФОРМ ТЕПЕРІШНЬОГО СУБ'ЄКТИВНОГО СПОСОБУ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ В СУЧАСНИХ ІСПАНСЬКИХ ТА ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКИХ РОМАНАХ (НА МАТЕРІАЛІ CORPES XXI)

THE LINGUOPRAGMATICS, POLYPHONY AND FREQUENCY OF USE OF THE SPANISH PRESENT SUBJUNCTIVE MOOD FORMS IN MODERN SPANISH AND LATIN AMERICAN NOVELS (ON THE MATERIAL OF THE CORPES XXI)

Кабов А.В.,

orcid.org/0000-0002-7218-3577

кандидат філологічних наук,

*доцент кафедри французької філології факультету іноземних мов
Львівського національного університету імені Івана Франка*

У статті представлено лінгвопрагматику, поліфонію та частотність застосування форм теперішнього суб'єктивного способу іспанської мови в сучасних іспанських та латиноамериканських романах на матеріалі CORPES XXI. Розглянуто попередні наукові розвідки щодо дослідження лінгвопрагматики теперішнього суб'єктивного способу іспанської мови в іспаномовному художньому дискурсі та виявлено, що вона не знайшла свого відображення в найновіших працях мовознавців. На основі теорії М.Л. Донайре проаналізовано поліфонічний потенціал теперішнього суб'єктивного способу в сучасних романах Іспанії та Латинської Америки. Встановлено, що найчастотнішими спільними селекторами прихильної або неприхильної точок зору є стверджувальні форми дієслів дійсного способу або інфінітиви, іменники, відсутність заперечної частки; кількість форм теперішнього суб'єктивного способу в іспанських романах є трохи більшою, ніж в латиноамериканських романах; відзначено більше розмаїття видів підрядних речень з формами теперішнього суб'єктивного способу в латиноамериканських романах, в порівнянні з прикладами з іспанських романів; переважають загальноповживані форми дієслів теперішнього суб'єктивного способу, притаманні для повсякденного мовлення. Також виявлено, що суб'єктивний спосіб в іспанській мові є категорією психолінгвістичною. Використовуючи суб'єктивний спосіб, мовець не є категоричним у своєму висловленні, передає своє ставлення до події. Навіть за наявності певного семантичного спрямування існує можливість переконати мовця у його вірогідній неправоті. Зроблено припущення, що це може пояснюватися високим ступенем емоційності, психологізму, семантичною нюансацією іспанського мовлення та характеру.

Зауважено, що дійсний та суб'єктивний способи іспанської мови є семантично взаємопов'язаними та взаємодоповнюваними, оскільки за відсутності суб'єктивного способу речення втрачає альтернативу вибору змістового спрямування. Дійсний спосіб вказує лише на єдиний, незмінний перебіг подій. Суб'єктивний спосіб скеровує адресата повідомлення на пошук відповідного слова-селектора, яке дасть йому вичерпну інформацію про мету та значення висловлення. Адресат на підсвідомому рівні звертає увагу на дієслово головного речення і на граматичні елементи, що оточують його.

Ключові слова: суб'єктивний спосіб, іспанська мова, лінгвопрагматика, поліфонія, частотність, селектор точки зору, художній роман.

The article highlights the linguopragmatics, polyphony and frequency of use of the Spanish present subjunctive mood forms in modern Spanish and Latin American novels on the material of CORPES XXI. There is an analysis of the previous scientific researches concerning the linguopragmatics of Spanish present subjunctive mood forms in Spanish speaking belles-lettres discourse. The lack of the analysis of the use of the Spanish present subjunctive mood forms was found out in the recent linguistic researches. The polyphonic potential of Spanish present subjunctive mood forms in the modern Spanish and Latin American novels has been analysed by means of the theory of M.L. Donaire. It was pointed out the following most frequent common selectors of the favourable and unfavourable points of view: affirmative verb and infinitive forms of the indicative mood, nouns, absence of negative particles. Having analysed the examples of the CORPES XXI, it was pointed out that the Spanish present subjunctive mood forms are more numerous in the Spanish novels in comparison with the Latin American one's; it was pointed out also the larger variety of subordinate clauses types with present subjunctive mood forms in Latin American novels in comparison with the Spanish one's; it was found out the predominance of the common present subjunctive mood verbs that are proper for the everyday speech. It was found out that the Spanish subjunctive mood belongs to the psycholinguistics categories. By means of the subjunctive mood the speaker doesn't express the categorical statement but expresses his attitude towards the event. Even if there is a strict sense in the utterance there is a possibility to convince the speaker of his probable wrongfulness. It was supposed that it can be explained by the high emotional, psychological degree of the Spanish language and character and by its semantic nuances.

It was pointed out that the Spanish indicative and subjunctive moods are semantically interconnected and complementary elements because in case of the absence of the subjunctive mood form the sentence loses its alternative semantics. The indicative mood shows the unique and unchangeable progress of events. The subjunctive mood pushes the addressee of the message to look for a relevant word selector which will give him the exhaustive information about the aim and the sense of the utterance. The addressee notes unconsciously the main clause verb and its surrounding grammatical elements.

Key words: subjunctive mood, Spanish language, linguopragmatics, polyphony, frequency, selector of the point of view, fiction novel.

Постановка проблеми.

Дослідження лінгвопрагматики та поліфонічних особливостей дієслівних способів романських мов є актуальним питанням серед мовознавців. Чільне місце займає вивчення особливостей функціонування іспанського суб'єктивного способу в різних типах дискурсів, зокрема, в сучасному художньому.

Згідно з постулатами традиційної граматики, суб'єктивний спосіб, на відміну від дійсного, виражає дію, яка жодним чином не пов'язана з дійсністю і є лише об'єктом, на який спрямовані думки, почуття або воля суб'єкта головного речення. Суб'єктивний спосіб позначає також синтаксичну підпорядкованість дієслова підрядного речення і сприяє появі мовної поліфонії, яка звільняє від прив'язаності до певного стереотипного висловлення.

Наш аналіз базуватиметься на постулатах Марії Луїзи Донайре [1], зокрема на її поліфонічній теорії, в якій йдеться про прихильну і неприхильну точки зору щодо змісту підрядного речення. Формант *que* вказує на присутність кількох точок зору в реченні. Важливу роль у процесі набуття висловлення значення відіграє дійсний спосіб. Згідно з поліфонічною теорією Марії Донайре, він обирає одну точку зору з полеміки двох, яку представляє форма суб'єктивного способу.

Функціонування суб'єктивного способу є синтагматично пов'язаним з низкою сполучників –

маркерів умови – *para que, aunque, sin que, hasta que* та ін. В традиційних граматиках йдеться про те, що зв'язок дії підрядного речення з дійсністю проявляється у змісті головного речення в поєднанні з семантикою сполучника.

Суб'єктивний спосіб іспанської мови продуктивно застосовується в сучасному художньому мовленні Іспанії та Латинської Америки, зокрема, в романах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Численними є нещодавні публікації на тему семантичного аналізу різних дієслівних форм суб'єктивного способу європейського та латиноамериканського варіантів іспанської мови. Проаналізуємо їх.

У своїй розвідці Давід Еллінгсон Еддінгтон «A corpus analysis of some usage differences among Spanish-speaking countries» [2] аналізує варіативність дієслівної морфології іспанської мови: застосування і чергування форм на *-ga, -se*; появу закінчення *-s* в другій особі однини неозначеного минулого часу дійсного способу; узгодження форми дієслова *haber* з додатком у множині: *habían*; вживання завершеного минулого часу для подій, які нещодавно відбулися; застосування теперішнього суб'єктивного способу в підрядних реченнях в минулому плані узгодження часів; зміну значення іменників через зміну артикля тощо.

Кевін Мартійо Вінер у своєму дослідженні «Spanish imperfect subjunctive form –se Possible identity marker for Spaniards?» [3] аналізує застосування форм минулого недоконаного та давноминулого суб'єктивного способу на –*ra*–/–*se* серед мовців Іспанії та Латинської Америки. Автор приходить до висновку, що форма на –*se* значно частіше застосовується в Іспанії, ніж в Латинській Америці. Автор вважає, що вживання форми на –*se* у мовленні стало маркером приналежності до європейського варіанту іспанської мови.

Анаїс Самаме Піспа у розвідці «El peso de la edad en el uso del imperfecto y pluscuamperfecto de subjuntivo (–*ra*–/–*se*)» [4] досліджує вплив вікової категорії мовців м. Ліма (Перу) на вживання форм минулого недоконаного суб'єктивного способу на –*ra* або –*se*. Авторка приходить до висновку, що форма на –*se* витісняє форму на –*ra* серед дорослого та старшого населення перуанської столиці.

Вітольд Собчак у своїй праці «Acercas de la eliminación de «hubiere cantado» del español de América» [5] вивчає поступове зникнення форми майбутнього доконаного суб'єктивного способу в Латинській Америці та Іспанії, зазначаючи, що воно відбувалося майже одночасно. Вчений приходить до висновку, що ця форма зберігалася трохи довше в латиноамериканських варіантах іспанської мови через сильніший консерватизм в мовленні.

Карлос Санчес Лансіс, Роберт Блейк та Пабло Роблес Гарсія у розвідці «La selección de modo en las subordinadas sustantivas en el marco histórico y actual» [6] вивчають еволюцію синтаксису дієслівного способу підрядних підметових речень, який вживається з дієсловом *esperar* та з дієсловами точки зору та емоцій. Вчені дійшли висновку, що застосування дійсного способу у вищенаведених конструкціях досягає свого апогею в середньовічній іспанській мові та протягом більшої частини класичного періоду. Саме починаючи з класичного періоду відзначається зростання вживання суб'єктивного способу, зокрема, з переважанням форм на –*ra* в XX столітті.

Даніель Ескудеро Аріса у розвідці «Contextos de subordinación sustantiva: el modo en los verbos de pensamiento, voluntad o deseo y sentimiento. Análisis contrastivo español-italiano» [7] концентрує свою увагу на застосуванні суб'єктивного способу у визначених контекстах підметової підрядності іспанської мови та шукає відповідності в італійській мові.

Ана Лопес Саман'єго та Ільпо Кемпас у розвідці «Querría que me lo compruebas / comprobaras/comprobases: elección del tiempo verbal tras expresiones de volición atenuada en el español

europreo» [8] аналізують часову реалізацію дієслова підрядного речення після ввічливих волюнтаривних виразів з дієсловом «*querer*» в європейському варіанті іспанської мови. Вчені підкреслюють зростання частотності вживання теперішнього суб'єктивного способу після дієслова у кондиціональному способі «*quisiera*».

Хосе Бустос Гісберт у дослідженні «La oración subordinada sustantiva en el texto escrito en español» [9] аналізує функціонування підрядних підметових речень в 4 типах письмового іспанського дискурсу, морфологію дієслів підрядних речень та умови появи в них дійсного, суб'єктивного способів та інфінітиву.

Серхіо Богард у своїй статті «Flexión finita vs. infinitiva o modo indicativo vs. subjuntivo. ¿Cuál es la distinción crucial en las oraciones completivas del español?» [10] розглядає застосування дійсного або суб'єктивного способу у підрядних додаткових реченнях іспанської мови та визначає первинні причини їх використання.

Кофі Хогнагло у розвідці «La concordancia temporal en las oraciones subordinadas de subjuntivo en español y en francés: normas y discordancias» [11] аналізує дотримання правил узгодження часів в підрядних реченнях французької та іспанської мов за допомогою контрастивно-описового методу. Автор відзначає значний ступінь їх недотримання в обидвох мовах,

Аня Хенеман у дослідженні «Tal vez es X vs. Tal vez sea X: Construcciones de probabilidad y el uso de los modos» [12] вивчає конструкції, які виражають вірогідність та їх взаємозв'язок з вживанням дієслівних способів. Аналіз побудовано на засадах когнітивної граматики конструкцій, яка враховує точку зору та позицію мовця, який є автором висловлення.

Таким чином, можна зробити висновок, що поліфонічний аналіз застосування та частотності теперішнього суб'єктивного способу іспанської мови в сучасних іспанських та латиноамериканських романах не знайшов гідного відображення в найновіших працях мовознавців.

Метою статті є дослідження лінгвопрагматики, поліфонічний аналіз та визначення частотності застосування теперішнього суб'єктивного способу іспанської мови в сучасних іспанських та латиноамериканських романах на матеріалі з корпусу Іспанської королівської академії CORPES XXI [13].

Завданням запропонованої статті є поліфонічний аналіз теперішнього суб'єктивного способу та визначення частотності його застосування в іспанському та латиноамериканському художньому дискурсах (зокрема, в романах 2020 року

видання) для вираження різноманітних аргументативних задумів мовця.

Виклад основного матеріалу дослідження.

З метою поліфонічного аналізу нами було обрано приклади з іспанського та латиноамериканського художнього дискурсу, які містять дієслівні форми теперішнього суб'єктивного способу, шляхом автоматичної вибірки з онлайн-корпуса.

Матеріалом дослідження в запропонованій статті послужив онлайн-корпус Іспанської королівської академії CORPES XXI [13], для якого були задані наступні параметри пошуку прикладів: 1) Країна походження роману: Іспанія, Латинська Америка 2) Писемний варіант іспанської мови; 3) Блок: художня література; 4) Носій: книга; 5) Жанрова приналежність: роман; 6) Дата публікації роману: 2020 рік.

Загальна кількість автоматично знайдених онлайн-корпусом прикладів теперішнього суб'єктивного способу іспанської мови становить 5386 прикладів (Іспанія) у 18 романах та 3653 приклади у 11 романах (Латинська Америка).

Повний перелік знайдених в корпусі прикладів можна переглянути за наступним посиланням: https://drive.google.com/drive/folders/1iN6_07Vaj4RV6PCEu4H-13wHbso23s0I?usp=sharing

Розглянемо тепер лінгвопрагматику та поліфонію теперішнього суб'єктивного способу в сучасному художньому дискурсі Іспанії та Латинської Америки та проаналізуємо частотність його застосування.

З метою лінгвопрагматичного та поліфонічного аналізу, оберемо випадковим чином по 15 речень з кожного корпусу прикладів, зважаючи на обмежений обсяг запропонованої публікації:

Приклади з художнього дискурсу Іспанії: 1) *Lo peor siempre se fragua sin que lo puedas intuir* [13], 2) *Ese es el tipo de recuerdos que se te clavan en la mente y a los que uno intenta agarrarse como sea* [13], 3) *Para que todos podamos identificarla si la vemos. Podría ayudar a encontrarla. Si alguien la ve y la reconoce, quizá podría dar señal de alarma* [13], 4) *Han mencionado que su cara ya ha salido en las noticias en la CBS porque no quieren que la gente los juzgue por ser los primeros en sacar beneficio de la búsqueda, aunque en realidad es así* [13], 5) *Cuando penséis si una noticia debe ser contada porque es injusta o porque es triste, en realidad la única pregunta que hará el editor de vuestro periódico será: ¿venderemos más ejemplares?* [13], 6) *¿Alguna descripción que nos ayude? ¿Qué llevaba puesto?* [13], 7) *¿A qué hospital quiere que lleven a su esposa?* [13], 8) *Necesitamos que esté usted aquí con nosotros* [13], 9) *Será mejor que nos vayamos a un lugar más tranquilo* [13], 10) *Tenemos la ambulancia*

en el siguiente cruce y es más conveniente que se recupere del ataque allí [13], 11) *Pasará en unos minutos y cuando termine necesitará estar relajada* [13], 12) *Salga de aquí antes de que le detengan* [13], 13) *¿Quiere que avisemos a su abogado?* [13], 14) *Quiero que sepa que puede tener acceso a uno de oficio que le acompañe en la declaración* [13], 15) *Llame a alguien para que venga a por usted* [13].

Вищенаведені приклади застосування теперішнього суб'єктивного способу іспанської мови належать до наступних видів підрядних речень: підрядні обставинні речення способу дії, мети, часу, підрядні додаткові з волюнтативною семантикою, підрядні відносні речення. Проаналізуємо поліфонічне функціонування теперішнього суб'єктивного способу та визначимо слова-селектори.

В першому прикладі селекторами неприхильної точки зору є іменник *lo peor* (з негативним семантичним спрямуванням) в поєднанні з прислівником *siempre*. Підрядна частина речення, в якій міститься суб'єктивний спосіб, не впливає на загальну семантику висловлювання, а лише вказує на полеміку точок зору, яка вирішується на користь неприхильної, шляхом застосування вищезазначених слів-селекторів у головному реченні. Підрядні речення способу дії лише вказують на неможливість мовцеві вплинути на розвиток подій. В другому прикладі словом-селектором прихильної точки зору є інфінітив дієслова *agarrarse*, який володіє безумовно позитивним семантичним спрямуванням. Теперішній суб'єктивний спосіб (*como sea*) лише вказує спосіб, яким мовець намагається досягти бажаного. Підрядні обставинні речення мети представлені в 3 та 15 прикладах. Відповідними словами-селекторами є стверджувальні дієслівні форми (*identificarla, llame*). Таким чином, відсутність заперечення вказує на вибір прихильної точки зору, яку підсилюють позитивні семантичні спрямування вищезазначених дієслів. Підрядні додаткові речення з волюнтативною семантикою представлені в прикладах 4,7,8,9,10,13,14. Селекторами прихильної або неприхильної точок зору є наявність або відсутність заперечної частки перед дієсловами головних речень, що, в свою чергу, сприяє обранню прихильної точки зору, враховуючи позитивний семантичний стереотип як окремо взятих дієслів (*no quieren que; quiere que; necesitamos que*), так і безособових конструкцій (*Será mejor que; es más conveniente que*). Підрядні обставинні речення часу представлені у прикладах 5,11,12. Стверджувальна форма дієслів (*debe ser contada; necesitará estar relajada; Salga*) вказує на прихильну точку зору, яка обирається з полеміки

у висловлюванні. Форми теперішнього суб'єктивного способу лише вказують на полеміку точок зору і також відтермінують виконання дії. Підрядні відносні речення представлені лише 6 прикладом в нашій вибірці. Стверджувальна форма неозначеного прикметника (*alguna*) обирає прихильну точку зору всього висловлювання.

Приклади з художнього дискурсу Латинської Америки: 1) *Las religiones –había dicho don Melchor– pueden convivir, pero es mejor que se mantengan separadas* [13], 2) *Ahora tengo que darle la razón, aunque me duela* [13], 3) *Todo el oro, toda la plata y las piedras preciosas del mundo, del planeta, deben volver a su lugar de origen antes de que el mundo se componga, de que el universo vuelva a su orden original* [13], 4) *No –dijo la Filo–, pero ojalá sea bueno* [13], 5) *A usted lo queríamos aquí –una pausa demasiado larga– para que nos ayude a decirle al señor obispo de Sololá lo que pensamos de él* [13], 6) *El nororiental de la frutería insiste en que Gastón se identifique apropiadamente si quiere hablar de negocios* [13], 7)... *con toda seguridad, ha sido una coincidencia, aunque sintamos la tentación de atribuirlo a un poder perceptivo del perro, como si el diagnóstico hubiera despertado sus neuronas receptoras del dolor* [13], 8) *Gastón contesta, lo repite tres veces, separando las sílabas enfáticamente, suponiendo que así hay más probabilidades de que la niña pueda entenderlo* [13], 9) *–Léeme el que más te guste* [13], 10) *Cuando tengas el pico bien parado, piensa en tu abuelita –le dijo* [13], 11) *–No te voy a leer –dijo Gonzalo–, pero me voy a quedar aquí hasta que te duermas* [13], 12) *«A esta gente le faltan horizontes», explicaba Julián, «no pueden imaginar otro mundo que no sea el de la miseria, la injusticia y la impunidad»* [13], 13) *Como los rolan seguido de plaza en plaza, pues les entra ansia y se quieren agenciar cuanto billete pueden mientras les dure el puesto* [13], 14) *Por regla no los tocamos a menos que se quieran pasar de verduras.»* [13], 15) *«Yo aguanté peores cosas cuando era niño, así que no se quejen* [13].

Вищенаведені приклади застосування теперішнього суб'єктивного способу іспанської мови належать до наступних видів підрядних речень: підрядні обставинні речення мети, часу, допусту, наслідку, підрядні додаткові з волюнтативною та гіпотетичною семантикою, підрядні відносні речення, незалежні речення з волюнтативною семантикою. Проаналізуємо поліфонічне функціонування теперішнього суб'єктивного способу та визначимо слова-селектори.

Прикладом підрядного обставинного речення мети є 5 речення. Відповідним словом-селекто-

ром є стверджувальна дієслівна форма дійсного способу (*queríamos*), яка обирає прихильну точку зору щодо всього висловлювання. Прикладами підрядних обставинних речень часу є 3,10,11,13 речення. Стверджувальна форма дієслів (*deben volver; piensa en tu abuelita; me voy a quedar; les entra ansia y se quieren agenciar*) є селектором та вказує на прихильну точку зору, яка обирається з полеміки у висловлюванні. Суб'єктивний спосіб вказує лише на полеміку точок зору та відтерміновує виконання дії. Підрядні речення допусту проілюстровано 2,7,14 прикладами. Словами-селекторами точок зору там виступають дієслівний вираз (*darle la razón* – прихильна точка зору), іменник *coincidencia* (радіше неприхильна точка зору, враховуючи контекст висловлювання), заперечна форма дієслова (*no los tocamos* – неприхильна точка зору). Прикладом підрядного речення наслідку слугує 15 речення. Словом-селектором неприхильної точки зору є, на нашу думку, словосполучення *aguantar peores cosas*, яке має негативний семантичний стереотип. Підрядні додаткові речення з волюнтативною семантикою представлені 1,6 прикладами. Селекторами прихильної або неприхильної точок зору є наявність або відсутність заперечної частки перед дієсловами головних речень (*pueden convivir; insiste en*). Прикладами підрядних відносних речень слугують 9,12 речення. Словами-селекторами прихильної точки зору є стверджувальна форма наказового способу (*léeme*) та заперечна форма дійсного способу (*no pueden imaginar*). Незалежним реченням з волюнтативною семантикою є 4 приклад. Словом-селектором прихильної точки зору висловлювання є прикметник *bueno*. 8 приклад слугує зразком підрядних додаткових речень з гіпотетичною семантикою. Словом-селектором прихильної точки зору, на нашу думку, є прислівник *enfáticamente*, який володіє явним позитивним семантичним стереотипом.

Висновки дослідження.

Підсумовуючи наше дослідження, ми дійшли до наступних висновків:

1. Згідно з результатами автоматичної вибірки прикладів з онлайн-корпусу, кількість форм теперішнього суб'єктивного способу в іспанських романах є трохи більшою, ніж в латиноамериканських романах (5386 прикладів (Іспанія) у 18 романах та 3653 приклади у 11 романах (Латинська Америка). Хоча, не можна, при цьому, не врахувати меншу кількість латиноамериканських романів у вибірці (11).

2. Найчастотнішими селекторами точок зору, які є спільними для обидвох проаналізованих

художніх дискурсів, є стверджувальні форми дієслів дійсного способу або інфінітиви, іменники, відсутність заперечної частки.

3. Відзначається більше розмаїття видів речень з формами теперішнього суб'єктивного способу в латиноамериканських романах (8 видів речень), в порівнянні з прикладами з іспанських романів (5 видів речень). Можна зробити припущення про більшу емоційність латиноамериканського художнього дискурсу, порівнюючи з іспанськими романами, яка виражається, зокрема, більш частотним застосуванням форм суб'єктивного способу.

4. В нашій вибірці переважають загальноживані форми дієслів теперішнього суб'єктивного способу (*puedas, podamos, sea, te duermas, te quejes, penséis, ayude, vayamos* тощо), притаманні для повсякденного мовлення. Це є ще одним доказом продуктивності та затребуваності теперішнього суб'єктивного способу в сучасному художньому дискурсі, а отже і в сучасному іспаномовному суспільстві (як в Іспанії, так і в Латинській Америці), мовлення якого знаходить своє відображення в устах персонажів романів.

5. Що ж до лінгвопрагматики та поліфонії суб'єктивного способу, то в іспанській мові він є категорією психолінгвістичною. Використовуючи

його, мовець не є категоричним у своєму висловленні. Навіть за наявності певного семантичного спрямування існує можливість переконати мовця у його вірогідній неправоті. Таким чином, за допомогою суб'єктивного способу, іспанець передає своє ставлення до події, на підсвідомому рівні він дає змогу переконати себе в тому, що існує інший погляд на подію. Це може пояснюватися високим ступенем емоційності, психологізму, семантичною нюансацією іспанського мовлення та характеру.

6. Дійсний та суб'єктивний способи іспанської мови є семантично взаємопов'язаними та взаємодоповнюючими, оскільки за відсутності суб'єктивного способу речення втрачає альтернативу вибору змістового спрямування. Дійсний спосіб вказує лише на єдиний, незмінний перебіг подій. Суб'єктивний спосіб скеровує адресата повідомлення на пошук відповідного слова-селектора, яке дасть йому вичерпну інформацію про мету та значення висловлення. Адресат на підсвідомому рівні звертає увагу на дієслово головного речення і на граматичні елементи, що оточують його.

Перспективою подальших досліджень є поліфонічний та частотний аналіз форм суб'єктивного способу іспанської мови в сучасних іспанських драматургічних творах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Donaire M.L. Subjuntivo y polifonía (español, francés). Madrid, 2001. 112 p.
2. Eddington Ellingson D. A corpus analysis of some usage differences among Spanish-speaking countries. *Dialectología: revista electrónica*. 2021. Núm. 28. P. 71-95.
3. Martillo Viner K. Spanish imperfect subjunctive form –se Possible identity marker for Spaniards? *Revista española de lingüística aplicada*. 2022. Vol. 35. Nº 1. P. 149-172.
4. Samamé Rispa A. El peso de la edad en el uso del imperfecto y pluscuamperfecto de subjuntivo (-ra/-se) *Lexis: Revista de lingüística y literatura*. 2021. Vol. 45. Nº 1. P. 163-190.
5. Sobczak W. Acerca de la eliminación de «hubiere cantado» del español de América. *Revista de investigación lingüística*. 2021. Vol. 24. Nº. 1. P. 195-208.
6. Robert J. Blake, Sánchez Lancis C.E., Robles García P. La selección de modo en las subordinadas sustantivas en el marco histórico y actual. *Scriptum digital: revista de corpus diacrónicos i edició digital en llengües iberoromàniques*. 2019. Nº. 8. P. 89-110.
7. Escudero Ariza D. Contextos de subordinación sustantiva. El modo en los verbos de pensamiento, voluntad o deseo y sentimiento: análisis contrastivo español-italiano. *Tonos digital: Revista de estudios filológicos*. 2017. № 33.
8. Samaniego A.L., Kempas I. Querría que me lo compruebes / comprobaras / comprobases: elección del tiempo verbal tras expresiones de volición atenuada en el español europeo. *Estudios filológicos*. 2018. Nº 61. P. 35-58.
9. Bustos Gisbert J.M. La oración subordinada sustantiva en el texto escrito en español *Anuario de estudios filológicos*. 2020. Vol. 43. P. 95-118.
10. Bogard Sierra S. Flexión finita vs. infinitiva o modo indicativo vs. subjuntivo. ¿Cuál es la distinción crucial en las oraciones completivas del español? *Nueva revista de filología hispánica*. 2020. Tomo 68. Nº 2. P. 551-570.
11. Hognaglo K. La concordancia temporal en las oraciones subordinadas de subjuntivo en español y en francés: normas y discordancias. *Beoiberística*. 2020. Vol. 4. Nº. 1. P. 13-30.
12. Hennemann A. Tal vez es X vs. Tal vez sea X: Construcciones de probabilidad y el uso de los modos. *Romanica Olomucensia*. 2020. Nº. 1. P. 51-72.
13. CORPES XXI (REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CORPES XXI) [en línea]. Corpus del Español del Siglo XXI (CORPES) : веб-сайт. URL: <https://apps2.rae.es/CORPES/view/inicioExterno.view;jsessionid=7DDE F7E87B205DB5A7D2EE9141DE508E> (дата звернення: 13.06.2022)